

Trendwatchers Hilde Roothart en Irene Ras signaleren een nieuwe periode van positivisme. *Trouw* pikt er tien voorbeelden uit. Vandaag: slim.

Duurzame architectuur is nog net niet sexy genoeg

Irene Ras

Bouwbedrijven en projectontwikkelaars doen hun best: als het aan hen ligt, wordt elke nieuwe woning in Nederland vanaf 2020 energieneutraal opgeleverd. Maar duurzaam is het Nederlands vastgoed daarmee nog lang niet: zeventig procent dateert momenteel nog van vóór 1970. In de toekomst gaat het vooral om slim bouwen. Slimme initiatieven genoeg en gestaag komen ze steeds meer in praktijk.

Een watertoren, een graansilo, drie kerken, een school: voor architectenbureau Zecc heeft elke willekeurige ruimte wel woon- of werkpotentie. „Herbestemming is de opgave van de toekomst”, aldus Marnix van der Meer, oprichter van Zecc. Van der

Meer en zijn team verbouwen voortdurend bestaande panden tot duurzame woning of kantoor, maar als het aan hen ligt, mag dat op grootschaliger niveau. Van der Meer: „In Nederland zijn we soms te behoudend. Als er van een leegstaande kerk een kantoor kan worden gemaakt, gaat de buurt protesteren.”

Zeven jaar geleden kreeg hij eigenlijk per toeval het verzoek een watertoren in Soest om te bouwen tot woonruimte. Het gelauwerde resultaat kreeg veel aandacht in de media en sindsdien werkt Zecc stelselmatig aan herbestemmingsprojecten. Het architectenbureau werkt daarnaast aan nieuwbouwprojecten, maar de grootste uitdaging is een reeds bestaand pand. „De helft van een mooi gebouw krijg je al cadeau. Toch is herbestemming niet makkelijk, je

moet de invulling zorgvuldig toepassen, zodat de ruimte het liefst weer vijftig jaar mee kan. Bovendien willen we het liefst ieder pand energieneutraal maken. Dat vergt soms drastisch ingrijpen.”

Monumentencommissies zijn huisverig voor drastische maatregelen en staan niet te springen beschermde panden energieneutraal te maken. Maar Van der Meer ziet ook onder hen langzaam het tij keren.

Het herbouwen van bestaand vastgoed bevindt zich nog in een pioniersfase. Vooralsnog zijn het met name oude scholen, fabrieken en kerken waar particulieren zich aan wagen. Maar minder karakteristieke panden zijn ook vaak nog prima bruikbaar. Voor veel milieuvraagstukken zijn niet altijd grote technologische veranderingen nodig; het is

een kwestie van slim nadenken. ‘Laten We Nederland Mooier Maken’ is een collectief van architecten, projectontwikkelaars en bouwbedrijven. Zij hekelen de houding van gemeenten die grond nog maar al te graag als melkkoe gebruiken. Op diplomatieke wijze (en soms ook met optreden in de media, probeert het collectief de Haagse politiek wakker te schudden. Denk na, wees slim. Er mag niet meer nieuwbouw bijkomen. Na veel gesteggel kijkt de gemeente Leidschendam-Voorburg voor haar gloednieuwe, energieneutrale stadhuis naar een reeds bestaand kantorengebouw in plaats van nieuwbouw.

Marnix van der Meer: „Duurzame architectuur is nog niet sexy genoeg. En als architect wil je wel spraakmakende dingen maken. Daarom

moet je uitkijken dat het allemaal niet in de geitenwollensokkenhoek terecht komt. Tegelijkertijd moet je er ook voor waken dat technuten niet al je werk overnemen.”

Duurzaam bouwen is wat Van der Meer betreft veel meer duurzame materiaalkeuze. „Maak een ruimte flexibel, zodat hij makkelijker een andere bestemming kan krijgen. Of maak hem multifunctioneel.” Zoals de begane grond van de Droste-silo in Haarlem, een project van de hand van Zecc. Overdag huist er een communicatiebureau, 's avonds gaan de tafels met behulp van kabels naar het plafond. Op wat stoelen na is de ruimte leeg en kan deze worden verhuurd. Zo bespaar je ruimte die elders gebouwd zou moeten worden. Goed voor het milieu, spraakmakend voor de architect.

Marnix van der Meer, oprichter van architectenbureau Zecc: „Herbestemming is de opgave van de toekomst.”

FOTO MAARTJE GEELS